

4 september 2019

CAHROM (2019)18 final

Ad hoc Ekspertongo Komitato pe Romane thaj Phirutnengere¹ Butja (CAHROM)

17-to khidipe

Toulouse, France, 11-14 June 2019

Lista butjengi diskutirime thaj lendi decizija pe lende

Phutaribe

1. O Ad hoc Ekspertongo Komitato pe Romane thaj Phirutnengere Butja (CAHROM) ikerdas pesko 17-to khidipe ano Toulouse, Franciate, kotar o 11- dzi pe 14 juno 2019, pala e Franciako Legaripe ano Ministerongo Komitato ano Europako Konsilo thaj ki kooperacija e Interministrijalno Delegacijasas vash Akomodacija thaj lokheder Avipe dzi pe Khera (*Délégué interministériel pour l'hébergement et l'accès au logement des personnes sans abri ou mal logées (DIHAL)*) khetane e Forosar Toulouse.
2. O khidipe sasa legardino kotar e rajoni Tatjana Anđelić (Montenegro, CAHROM-eski Sherutni) thaj jekhe kotoresar e rajostar Jan Hero (Slovakijaki Republika, CAHROM-esko Teli-Sherutno).
3. Sasa notirimo jertosaribe. E participantongi lista shaj te arakhen ano Appendix 1 pe kodo report. I agenda si lendini/adoptuimi ano dokumento CAHROM (2019)5 finalno.
4. Mishtoavipe savorenge sasa vakerdino kotar o raj Sylvain Mathieu, katar e Interministrijalno Delagacija vash Akomodacija thj lokheder Avipe dzi pe Khera (DIHAL), savo so but sig thaj harneste phedas vash e Francijaki interministrijalno metodologija vash e Romengi thaj e Phirutnengi inkluzija savi shaj te arakhel pes upral e fundamentalno principura vash jekhipi anlal o kanuni/zakono thaj savo si bazirimo upral olengere trubujmata, thaj na upral kodo kotar von aven vaj savo etniciteto si, thaj pe jekh vrama politikanes thaj legalnikane sankcioniribe vash e diskriminacija thaj rasizmo, o raj Daniel Rougé, Sherutno e Forosko Toulouse savo so si vi shertno pala socijalno butjengo thaj solidaritetoskoro koordinatoro, dijas lachi eksplanacija vash o koncepto ano foro Toulouse savo so si jekh 'inkluzivno foro' savo so dzala pala e jekhipaskere principura pe diverziteto shaj te sigurinel te oven chaljarde sa e dizutnengere trubujmata, sar missal/egzemplo, trujal butikeribe ande mahale thaj e provizije pe socijalno khera save so dzana khetane e profesionalno thaj socijalno inkluzijasas trujal butikeribe.

O Ad hoc Ekspertongo Komitato pe Romane thaj Phirutnengere Butja (CAHROM):

5. notirimo chalibasas vi satisfakcijasas kaj e Ministerongo Komitato lijas nota vash o harno report katar e 16-to CAHROM-esko khidipe (*Strasbourg, 16-19 oktobro 2018*) ko 6-to februararo 2019;
6. naisarindoj vi e Finlandako vi e Franciakere Prezidencijasas e Ministerongere Komitetosar sostar chutine e butja phangle Romencar thaj e Phirutnencar but uches ki Europutni politikani agenda, kodolesar so kerdine e 7-tone Internacionalno Romane Dzuvlengi Konferencija ano Espoo ko marci 2019 thaj so ikerge e o 17-to CAHROM-esko khidipe ano Toulouse.;

¹ E vorbi "Roma thaj Phirutne" phena pes ande Europako Konsilo te sikavel o buhlo diverziteto e grupengo save si uchardine e buchasas so kerel o Europako Konsilo an kodo umal: jekhe rigatar a) Roma, Sinti/Manush, Calé, Kaale, Romanichals, Boyash/Rudari; b) Balkaneskere Egiptjanura (Egiptjanura thaj Ashkalije); c) Chachunerigeski grupa (Dom, Lom thaj Abdal); thaj, javere rigatar, grupe sar so si Phirutne, Yenish, thaj e populacija dzande teli administrativno alav sar "*Gens du voyage*", sar vi e manusha save so phenena peske Gypsies. Kodo si eksplanacijaki nota, na definicija pe kodo so si e Roma thaj/vaj Phirutne.

So achilas pes sig

7. lijas pes nota vash kodo so achilas pes sig pe Europutne Konsilesko nivel, egzaktno:

- 1) I Deklaracija kotar e Ministerongo Komiteto vash 70 bersha Europutno Konsilo, adoptirimi ko 17-to majo 2019-to bersh, reafirmirinela pes i importance kotar promoviribe jekhipe, javeripe/diverziteto thaj tolerancija, sar vi o maripe mamuj i diskriminacija;
- 2) E konkluzije thaj e rekomandacije kotar o khidipe so sasa e Ukrainakere Alijansa kotar e thana thaj regionura vash e Romengi inkluzija "Lokalno Akcija vash e Romengoro Siguriteto" (Livov Ukraina, 26-to februaro 2019) thaj e Avutne aktivitetura katar e Europaki Alijansa aForongi thaj e Regionengi vash e Romengi inkluzija, sar so sasa prezentirimo kotar o raj John Warmisham, Raportero pe Romane thaj Phirutnengere Butja vash o Kongreso katar e Lokalno thaj Regionalno Autoritetija ano Europako Konsilo, , savo so referirindas pe "E Sherutnengi Deklaracija ande forura thaj e lokalno vi regionalno elektirime/alusarde reprezentantura ande Europutne Konsiloskere Thema membrura mamuj anti-Ciganizmo", phendas vash trubujmata te marel pes mamuj e specifikan rasistikane forme, mashkar vaver, vi kodolesar so ka pharuvel pes o diskorso kotar e Romengo thaj Phirutnengo involviribe pe sa e politike thaj decizijengo anibe save so afektirinela olen, thaj akhardas e Sherutne ano foro Toulouse te ramonel e deklaracija save so dzi pe kodo dives khedijas 122 somnature trujal sasti Europa.;
- 3) E konkluzije kotar e naformalnako Kontakt Grupako khidipe savo so lijas than ko Europutno Ternengo Centro (EYC) ano Strasbourg ko 13-14 majo 2019-to bersh thaj e avutne aktivitetura so ka keren pes ano implementiribe e Terne Romengo Akcijako Plano, leindoj kate vi e terne Romengi participacijako seminaro planirime te kerel pes ano Strasbourg ko septembro 2019-to bersh prezentirime kotar e rajoni Neringa Tuménaité, membro ano Khetanutno Konsilo pe Terne thaj kotar o Ternengo thaj Godideibasko Konsilo pe Terne ano Europako Konsilo, phendas kaj trubuj te lel pes sama vash e djugengi memtotologija ande terne Romengere aktivitetura (ande ucheder than vash e Romane butja ande ternengere politike) vi ande Eurputne Konsiloskere post-2019 strategijako politikano dokumento pe Romanegi thaj Phirutnengi inkluzija;
- 4) E konkluzije thaj e rekomandacije katar e 7-to Internacionalno Romane Dzuvelngi Konferencija pe Lokheder avibe dzi pe Justicija thaj Hakaja (Espoo, Finlanda, 25-27 marco 2019) organizirimi teli e Finlandaki Prezidencia pe Ministerongo Komiteto, kote so sasa buteder sar 100 Romane thaj Phirutnengere romnja, sar so sasa prezentirime kotar e rajoni Berill Baranyai, CAHROM-esko membro vash Portugalo thaj substitute Raportero pe Gender Jekhipe;
- 5) E konkluzije thaj e rekomandacije kotoar e CoE Konferencija "Astaribe e Gender Stereotipocar thaj e Sexizmosar", (Helsinki, Finlandia, 28-29 marco 2019) organizirimi teli Finlandaki Prezidencia e Ministerongo Komitetosar ande Europako Konsilo, sar so prezentirindas i rajoni Maberu Kamberi, CAHROM-esko membro katar e Utarali Republika Makedonija thaj e CAHROM-esko Raportero vash Gender Jekhipe, thaj pe kodo konteksto phendas vi mishtoavipe pe CM/Rec(2019)1 Rekomandacija katar e Ministerongo Komiteto dzi pe Thema membrura vash Preveniribe thaj Maripe mamuj o Sexizmo, akhardas e GEC-eskere Sekretarijate te prezentirinel pes i CM Rekomandacija pe avutno CAHROM-esko khidipe;
- 6) E konkluzije thaj e rekomandacije katar e 7-to Europutne Konsiloskoro Dijalogo e Romane thaj Phirutnengere Societasar (Strasbourg, 11-12 aprilo 2019) vash e familijakere hakaja ki relacija e hakajesar vash khera thaj maripe mamuj paldipe zorasar/evikcija, sar so sasa prezentirime Sekretarijatestar;
- 7) E konkluzije thaj e rekomandacije kotar o 6-to khidipe Europako Konsilo-FRA-ENNRI-EQUINET "Operaciono Platforma vash Romengo Jekhipe (OPRE)", Bratislava, Slovakijaki Republika, 14-15 majo 2019;
- 8) I nakhli vrama thaj o avutnipe kotar e Europutne Konsiloski Europutni Buhlaribaski Banka (CEB), i majphurani Europaki multilateralno banka save so isi ekskluzivno socialno vokacija pe Romengi thaj

Phirutnengi integracija, sar so sasa prezentirime kotar e rajoni Rosa Maria Sanchez-Yebra Alonso, Teli-Guvernero ko CEB, savi so sikavdas konkretno egzemplura ko edukacijako umal, leindoj kate vi e vokacionalno otreningon, socialno khera, lokheder avipe dzi ki buti, lokheder avipe dzi pe socialno sama, thaj phendas kaj e avutne aktivitetura ka dzan trujal bajraripe e dzanipenengo thaj na e tehnikane struktura, ka buhljaren pes e inovativno finansijakere instrumentura thaj ka bajrarel pes thaj garantirinel pes o mikrofinansiribe;

8. pharude pes gindura e rajasar Jeroen Schokkenbroek, Direktori vash Anti-diskriminacija ki relacija kodolesar so achilas pes ki nakhli vrama ande Europako Konsili thaj e shajutne implikacije upral o CAHROM, thaj lijas nota vash o fakti, dzindoj pala e Deklaracije thaj e Decizije adoptirime ko Helsinki ministeriumengo khidipe e Ministerongere Komitetosar (17 majo 2019), o Generalno Sekretaro ano Europako Konsilo dijas poropozalo te kerel pes nevo Komiteto pe Anti-diskriminacija, Diverziteti vi Inkluzija sar jekh kotar e subordinarno kotor e Ekspertengere Komitetostar vash e Romane thaj Phirutnengere butja, te shaj te zurarel pes i rola kadale indergavernoskere komitetosko, sostar bajrol o nacionalizmo, i natolerancija, diskriminacija, o rasizmo, dzungali vorba thaj kriminalo kerdino bikhamipastar;

9. lijas nota vash kodo so achilas pes sig ko Europutne Unijako thaj internacionalno nivelo, sar so si:

- 1) Sumarumo pe kodo so achilas pes sig e Romencar pe Europutne Unijako nivelo, sar so s i publikacija katar e Komisijaki Komunikacija vash e evaluacija katar o EU fremo vash e nacionalno Romengere strategije vash olengi integracija ano decembro 2018-to bersh thaj e preparacija so kerena pes vash e shajutni post2020 inicijativa, sar vi e aktivitetura so kerdine pes kotar e majpaluno CAHROM-esko khidipe, specifikanes ko chon-masek marti 2019 EU Romano Vikendi katar e Romanijaki EU prezidencija, sar so sasa phendino kotar e rajoni Gesa Boeckermann, Europutne Komisijatar (DG JUSTICIJA), so sasa referirimo dzi ko EU/Europutne Konsilosko khetanutno Programo vash lokheder avipe dzi pe justicija vash e Romane dzuvlja (JUSTROM2), o dzaibe dureder sar JUSTROM3 si preparirimo kotar e relevantno servisura ande Europako Konsilo thaj Europkai Komisija; thaj e aktivitetura so si teli responsibiliteta kotar e DG NEAR, sar so si raportirimo katar e CAHROM-eskere delegatura;
- 2) Nevder informacije vash o EU MIDIS thaj e Roma thaj Phirutnengo rodipe ko 6 EU thema membrura, sar so sasa phendino kotar o raj Jaroslav Kling, Europutne Unijaki Agncija vash e Fundamentalno Hakaja (FRA);
- 3) So achilas pes e aktivitetoncar pe inicijativa, mashkar javera kotar e Soraya Post MEP, te kerel pes komiteto vash o chachipe pe anti-Ciganizmo, sar so sasa prezentirimo kotar e rajoni Ms Belen Rodriguez de Alba, kotar o Ofiso pe Khetanutne Nacije kotar o Ucho Komesaro vash Manushikane Hakaja (OHCHR);

10. lijas pes nota vash kodo so achilas pes ko nacionalno nivelo, sar so si:

- 1) Konkluze kotar o khidipe vash e Terne Romengo Vorkshopo vash o Romano Genocidoski Edukacija korganizirimo kotar e Europutne Konsilosko Ternengo Serviso afno Vilnius, Lithuania, kotar 5-8 novembro 2018, astaribe e Departmanosar vash e Nacionalno Minoritetura teli e Livanijako Gavernoski translacija pe Legarutno lil kotar Europako Konsilo "Hakaj te ikerel pes andi godzi – Legarutno lil vash edukacija e Terne Manushengi vash e Romengo Genocido " thaj ikeribe teatro thaj mjuziklo "Samudaripen – Chajori kotar o Vagono " kotar e Sare Romakompanija, sar so sasa prezentirimo kotar i rajoni Gražina Sluško, CAHROM-esko membro Litvanijatar;
- 2) Prezentacija kotar o projekto vash khedipe audio-vizuelno thaj skrinisardine testimonije pe Nomadura ande Francia (1940-1946) kotar MrIlse About, sichardo kotar l'Ecole de Hautes Etudes en sciences sociales, savo so khidijas 136 testimonije katar kadala so achile dzivde;
- 3) Skurto/harni introdukcija pe historija, kultura thaj akanutni situacija pe save si e Yenish ano Shvajco, save so praktikirinena dopash-phirutnengere dzivdipasko stilo, pala dikhibe o filmo "Unerhörtjenisch" ko majpaluno CAHROM-esko khidipe, sar so sasa prezentirimo kotar e rajoni Sophie Heegaard-Schroeter, CAHROM-esko membro kotar o Shvajco;

- 4) E rezultatura ktoar e internacionalno konferencija anvakerdi sar “Inovacija – Romangi - Inkluzija / Sikljovipe Romani chib ki linija e Metodologijas vash Sikljovipe Strancong Chib”, ikerdini teli o Ministeriumi vash Edukacija, Dzanipe, Rodipa thaj Sport kotar e Slovakijaki Republika ikerdini 5-6 aprilo 2019 ani Bratislava, sar so sasa prezentirime kotar o raj Jan Hero, CAHROM-esko Teli-Sherutno thaj membro katar e Slovakijaki Republika, savo so referirindas vi vash e importantno rola kotar o Centro vash e Moderno Chibja ande Europa (ECML) ano Graz, Austria, thaj o Kurikulumo vash Romani Chibjako Portofolio model vash kadala so sichon;

11. diskutirime e deipena palpale pe phuchipena adresirime dzi ko sa e CAHROM-eskere membrura kotar o membro Polandatar vash e tekstura thaj praktike save so egzstui pe kondicije vash finansijkoro suporto/azhutipe kotar o them vash e komune/forura (asar missal/egzamplo vash grantiribe socijalno beneficije), savo so sikavela javereder/diferentno metodologija ande thema membrura, kolasar, dzaindoj pala e decizija kotar Europako Komiteto vash e Socijalno Hakaja², kolasar chinavena pes e beneficije vash e familija thaj e chavore sostar na phirena ande shkola, so si phageripe kotar o Artiklo 16 katar e Europaki Socijalno Charta, vi kodo so ka kerel dukhavibe pe ekonomikano thaj socijalno lachipe e chavengo, savo so aktiviteti khamela pest e iranel palpale e chavoren ande shkola thaj te chinavel pes o ikljovibe e shkolendar;

12. phendino sas te ikerel pes kodo temato ani agenda vash o 18-to khidipe ano Strasbourg, 28-31 oktobro 2019, thaj akharena pes sa e CAHROM-eskere delegacije te kompletirinen e informacija so shaj te arakhen pes ani kompilacijako dokumento CAHROM(2019)15, thaj te den pes sar kontribucija dzi ko Sekretarijato **dzi ko 30 juni 2019;**

Aktivitetongo programo thaj bucharne metodura

13. vi jekhvar si dikhlino o Tematikano Reporto vash e buhljaribe pe Romane integriribaskere politike thaj koordinacijakere praktike ano thema kote so e Romengi populacija si but tikni, bazirime upral e CAHROM-eski tematikani vizita ki Riga, Jelgava thaj Jūrmala, Latvia, ko 3-5 oktobro 2018, notirindoj kaj varesavi data informacijendar naj kote, akharena pes e relevantno delegacije te kompletirinen o report **dzi ko 15 juli 2019** te shaj te khuvel andre ano report pe 18-to khidipe vash finalno sikavibe;

14. vi jekhvar dikhlino/redikhlino o Tematikano Reporto vash chinavibe e bikherutnengere manushengo thaj nanipe identifikacijakere dkomuntura ande Romane komunitetura, bazirime upral e CAHROM-eski tematikani vizita ande Tirana, Albania ko 14-16 novembro 2018-to bersh, notirime si kaj varesave informacije thaj data naj kote, akharde si e delgacije te kompletirinen o report **dzi ko 15 juli** te shaj te dopherel pes o report kotar o 18-to khidipe;

15. diskutirime e programoskere aktivitetura thaj i lista katar e kompozicija e tematikane grupengi thaj e tematikane vizitengi vash e Romengo shajipe thaj responsibilitetija te participirinen ando them sar sa e javera dizutne ka ovel ikerdino ande Kharkiv, Ukraine, kotar o 24 dzi ko 26 juni 2019 bersh, dzikote e javera tematikane vizite ki Finlandia, Rusiajaki Federacija thaj Khetanutno Thagaripe/UK te keren pes ko dujto dopash e bershestar 2019 , ka keren pest e si finansije thaj manushikano shajipe thaj vash kodo shaj te keren pes ki avutnivrama;

16. lijas pes nota kotar e CAHROM-esko delegato katar e Utarali Republika Makedonija te kerel i tematikani vizita ko 2021 vash socijalno protekcija, chavorengi protekcija thaj na-diskriminacija, thaj o propozalo kotar e Moldova te chivel pes ande lista vash e shajuten tematikane vizite ki avutni vrama vash “politiciribe ande Romane komunitetura”;

17. vi jekhvar dikhlas pes odraft Rekomandacija vash e inkluzija e Romengi thaj e Phirutnengi historija ande shkolakere kurikulumija thaj sikljovibaskere materijalura, akharindoj e CAHROM-eskere delegacijen save so khemna te komentirinen ko dokumenti CAHROM(2018)26prov5 thaj te bichaven pengere kontribucije dzi ko Sekretarijato **dzi ko juni 2019;**

² Europako Komiteto vash Socijalno Hakaja, Decizija vash e aktivitetura adaoptirime ko 16-to oktobro 2018, Rovipe No. 121/2016, Trusto vash Jekh Hakaja v. Bulgaria.

18. Vakerindoj vash e Draftiribaski Grupa buhasaar te finalizirinel o teksti kotar e Grupako khidipe te ovel ikerdino ando septembro 2019 (te shaj 12 septembro 2019 te shaj ovel vi kana si 13 septembro 2019 kana si vi e CAHROM-esko Birosko khidipe);

19. phuchals pes o Sekretarijato te shaj te kerel te avel pes dzi ki Komitetoski verzija katar e Draft Rekomandacija producirimi kotar e Draftiribaski Grupa ko akerdino khidipe, ka ovel kerdino ki vrama vash o avutno CAHROM-esko khidipe;
Dije vorba te dikhel pes vi jekhvar i Draft Rekomandacije an pesko 18-to khidipe savo so ka ikerel pes ano Strasbourg ko 28-31 oktobro 2019, dikipasar te shaj te kerel pes thaj te del pes dzi ko Ministerongo Komiteto te adoptuinen/te len kodo dokumento sar CM Rekomandacija;

20. diskutirimi sasa i geografikani thaj/vaj socijalno lokacija e Romengi thaj e Phirutnengi komuniteta ande selektirime thema membrura, bazirime upral e komparativno analiza prezentirimi kotar e rajoni Zora Popova, Phureder Rodipurutni, Europako Centro vash Minoritetongere Butja (ECMI);

21. ikerdino vi ulavipe e gindengo vash khidipe data pe kriminalo, lendi nota vash:

- 1) Cachuni Vizija ", politikako online reportiribasko portal bashi kriminalo kerdino bikhamipastar pe "Gypsy thaj Phirutnengo Zurar keribe (GATE)" organizacija legardini komunitatar thaj olako Reporto pe Razzimo GRT bikhamipastar incidentura reportiribasko site thaj serviso vash deibe suporto vash e zhertvi kotar thaj vash e Gypsy, Roma thaj Phirutnengere komunitura ande UK, thaj vash o cyber bikhamipastar bucha kerdino kotar e Inter-Parlamentarno Koalicija vash Maripe mamuj o Antisemitizmo, sar so sasa prezentirimo kotar e raj William Hannam, CAHROM-esko membro vash e Khetanutno Thqgaripe;
- 2) Lacheder khedipe e data informacijengi vash e kriminalo kerdino bikhamipastar, vash o anti-Ciganizmo thaj javera bucha so achile pes sig trujal o Kriminalo Bikhamipastar Nacionalno Ofiso sar missal/egzemplo, inkluzija e 'etnicitetongi' sar generalno trujalipa ande Espanijako Kriminalno Kanuni/zakono thaj Inkluzija ko 2019, kotar e 'anti-Ciganizmo' ki lista kotar e bilachi motivacija, sar so saasa prezentirime kotar o raj Carlos Moran Ferres, Ncionalno Biro vash Kriminalo Bikhampastar, Sekretarijato vash Siguriteto, Koordinacija thaj Studije, Ministeriumi vash Androne Butja, Espania;
- 3) OSCE-ODIHR mandateskere aktivitetura vash maripe mamuj kriminalo bikhamipastar sar so si publiciribe e bershesko ODIHR Kriminalo Bikhamipastar Reporto thaj e provizije katar e na-diskriminacija treningo vash e policija thaj e legalno oficijalno manushengo zurarkeribe, sar so phendas o raj Dan Doghi, Shefo ande ODIHR Kontakt Punkto vash e Roma thaj Sinti Butja (CPRSI);

22. vakerdino si kaj kodo temato ka ikerel pes ani agenda vash o 18-to khidipe ano Strasbourg, 28-31 oktobro 2019;

23. diskutirime sasa e bucharne metode thaj si sikavdo o barvalkerdo CAHROM-esko informacijako dokumenti, o Legarutno lil vash e CAHROM-eskere raporterura thaj olengere substitutija, CAHROM-eskere Biroske membrura thaj e manusha katar e CAHROM Biro thaj kadala save so ka keren e khidipena olengere autoritetija thaj tematikane vizite;

Tematikano Akcijako Plano vash e Romengi thaj Pirutnengi Inkluzija (2016-2019)

24. pharuvde pes gindipena vash implementacija kotar o Tematikano Akcijako Plano vash e Romengi thaj e Phirutnengi Inkluzija (2016-2019), bazirime upral e duj implementacijakere reportura kotar e 6-to Dijalogosko Khidipe e Romane thaj Phirutnengere civilno organizacijencar (Strasbourg, 15-16 oktobro 2018), o analitikano sumarumo kotar o 7-to Internacionalno Romane Dzuvlengi Konferencija (Espoo, Finlanda, marco 2019, sar vi e konkluzije thaj e rekomandacije kotar o 6-to khidipe pe Operacionalno Platforma vash Romengoro Jekhipe (OPRE) (Bratislava, Slovakijaki Republika, 14-15 majo 2019);

Post-2019 strategikano dokumenti vash e Romengi thaj Phirutnengi Inkluzija

25. diskutirime e rajosar Jeroen Schokkenbroek, Direktori vash Anti-diskriminacija, e prospektura katar e strategijako plano vash e Romengi vi Phirutnengi inkluzija pala o bersh 2019, bazirime upral o dokumenti "Europutne Konsilosko Strategijako Plano vash e Roma thaj Phirutnengi Inkluzija (2020-2025) [Bucharno anav]. Preleminarno dikhilno ", kerdine nesave vakeribasas dende komentarura, sikavindoj generalno suporot

vash e inicijativa thaj preleminarno butja, thaj sasa phuchline e CAHROM-eskere delegacije save so khamen te den skrinisardine komentarija vash o dokumenti kotar o Sekretarijato **te shaj dzi ko 7 juli 2019** thaj **majagorunes dzi ko 12 juli 2019**;

Gindengo ulavibe e Francijakere autoritetoncar

26. ikerdino gindengo ulavibe e Francijakere autoritetoncar, specijalno e rajesar Sylvain Mathieu, Interministrijalno Delegato vash Akomodacija thaj Lokheder avipe dzi ko Khera (DIHAL) thaj e rajesaar Dominique Raimbourg, Prezidenti ko Nacionalno Konsultativno Komiteto vash e Phirutne, thaj e rajesaar Daniel Rougé, Sherutno ando foro Toulouse responsabilno vash e koordiniribe e socijalno buchencar thaj solidaritetosar, thaj phendino si kaj:

- 1) Ko 26 avgusto 2012 o gaverno cirkulirindas i anticipacija thaj kerdinas diseminacija pafla e ilegalno kampiribaskere thana si komplementirimo kotar e gavernoskere instrukcije ko 25 januaro 2018 vash e globalno inter-ministerijalno fremvorko, savo so lela andre 8 ministeron, save so akharena pe paradigme vash e harneder koncentririmo fokuso vash e mahalengiri evakuacija/klarificiribe (*la resorption des bidonvilles*) vash e buhleder metodologija te astarel pes kotar e preventiribe ma te keren pes bilache dzivdipaske mahale, leindoj kate vi e integriribaskere programon (akomodacija, sastipaski sama, edukacija, bucharipe) sar vi programura vash iranipe palpale thaj e bucha pashe phanle iranipasar thaj aktivitetoncar interdisciplinarno partneroncar pe lokalno, regionalno, nacionalno thaj transnacionalno nivelura;
- 2) O DIHAL isi ole responsibiliteta te implementirinel kodo pashe phanglo nacionalno akcijako plano ki linija e nacionalno "E Khera Majangle" programosar (*Le logement d'abord 2018-2022*), resarinasar te del shajipe te kerel pes jekha-jekh shajipe vash o hakaj thaj te marel pes mamuj e provizija vash e khera thaj te dzal pes dureder e socijalno inkluziakere aktivitetoncar;
- 3) Ko 2018-to bersh, 1,840 manushenge dsassa dendo o shajipe vash e khera, 974 arakhline buchi, thaj 80% katar e chavore phirenas ande shkola;
- 4) Pe kodo konteksto o DIHAL publicirindas jekh dikhipe kotar e lokalno inicijative thaj aktivitetura, pe save so o foro Toulouse si vakerdino sar jekh egzemplo/missal katar e lachi praktika sostar sasa vuzharde e bilache mahale dzivdipaske/vaj i populacija an kodola thana sasa harnjardi, sikavindoj o dromvash e lachi integracija rodela vi socijalno azhutipe, leindoj kate sa e relevantno themeskere agencijen, e lokalno autoriteton thaj e civilno organizacijen;
- 5) E Romengi inkluzijaakere politike vash o foro Toulouse fokusirinela pes upral kadala 5 importantno punktura: 1) akomodacija, 2) edukacija, 3) sastipaski sama 4) bucharipe 5) maripe mamuj i diskriminacija;
- 6) E foroski metodologija si kerdini kotar e aktivitetura save so si vash e kherengere solucije (e foroski desegregacija) vash sakone jekhe familijake katar e kampura, dzaindor khetane e socijalno azhutimaskere programura, save so khamela pest e keeren khetane buchi sa e relevantno publikane servisoncar te shaj kerel pes i provizija vash e kherakodolesar so ka sigurinel pes lokheder avipe dzi pe shkolaripe, sastipaski sama thaj bucharipe;
- 7) O sukceso kotar e 'Toulouse modelo' vbazirime si upral e:
 - Deibe suporto trujal e socijalne buchara thaj translatorura ko lokheder avibe dzi pe servisura,
 - Kooperacija mashka o foro, o department, thaj e themeskere servisura leinoj kate vi e NGO-en,
 - Identificiribe thaj leibe e haingeskere manushen ande Romane kampura te shaj te vazdel pes pakshiv mashkar lende thaj te hemin pes andre,
 - Khetanes te kerel pes e kherengi provizija thaj buchakoro arakhibe,
 - Keripe komitutura save so ka oven kerdine kotar e foreskere servisura, themeskere servisura thaj e asocijacije;

27. leipe sama vash e tehnikani vizita vash e thana achoibaske, vash e than ape save trubuj te pokinel pes renta thaj e buhleder-thana-vash skurtered vrama/sezona achoibaski (*aired'accueil grands passages*) for French Travellers (*Gens du voyage*) ano Tournefeuille, thaj pe kodo konteksto, pharuvindoj e gindura e rajonasar Madame Sherutni ano foro Tournefeuille, o raj Vermeersch kotar o NGO "*Action grand passage (AGP)*", o raj Renosi kotar e socaeta savo menadzirinela kadala thana, thaj varesave membrura kotar e Phirutnengi komuniteta;

28. konfirmirimo si kaj o **18-to CAHROM-esko khidipe** ka ikerel pes ano **Strasbourg** ko **28-31 oktobro 2019**;

29. dino si propozalo kadala tematura te oven chutine ani agenda pe kodo 18-to khidipe:

- 1) Agoripe katar e draft CM Rekomandacija pe Romengo vi Phirutnengo Hisotrijako Sikljovipe
- 2) Sikavipe e duje tematongere reporten (Albania thaj Latvia) adzikerinde kotar 17-to CAHROM-esko khidipe
- 3) Diskutiribe pala e trin neve tematikane raportura (Kroacija, Germania, Ukraina) dikhipasar vash olengo suporto
- 4) Phuchipena vash sa e CAHROM-eskere membrura pe kondicije thaj pe edukacija
- 5) Gindengo pharuvipe e Sekretarijatesar katar e Gender Jekhipaski Komisija (GEC), vash e CM/Rec(2019)1 Ministerongo Komitetoski Rekomandacija dzi pe Thema membrura vash Preveniribe thaj Maripe mamuj o Sexizmo
- 6) Pharuvipe e Edukacijakere Departmanosar pe sichovipe ki Romani chib
- 7) Maripe mamuj dzungali vorba thaj kriminalo kerdino bikhamipastar, leindoj kate vi e relevantno aktiviteton so kerelas Ternengo Departmeno ande Europako Konsilo
- 8) Ikeripe ani godi o Samudaripe thaj gindego ulavipe e Internacionalno Holokaust Alijansasar (IHRA)
- 9) Prezentiribe Europutne Konsilosko Terne Romengo Akcijako Plano
- 10) Thema kote so naj bari Romani populacija
- 11) Lokheder avipe dzi pe inkluzivno edukacija vash Romane chavore thaj dikhipa upral lengo edukacijako progreso
- 12) Eksperiencengo ulavipe vash e Roma-senzitivno budzetiribe
- 13) Europutne dukhavde manushengi migracija ani Europa

30. peskere Biroške sasa dendini i buti te kerel preparacija e draft agenda vash o 18-to CAHROM-esko khidipe, dzikote dzanela pes kaj o avutno CAHROM Biroško khidipe sasa planirimo te ikerel pes ko 13-to septembro 2019 bersh;

31. lendi si nota vash o fakto kaj e Gerorgiako Gaverno khamel te ikerel nekobor relevantno khidipena pe lengo Legaripe e Ministerongere Komitetosar ano Europako Konsilo (novembro 2019-majo 2020);

Klidaripe

32. naisaribe vash e Franciakere autoritetura thaj specijalno vash e Franciako Ministeriumi vash Europakere thaj Avrutne Butja, e Interministrialno Delegacijake vash Akomodoacija thaj Avipe dzi pe Khera (DIHAL), thaj e Forske Toulouse, vash olengo but lache thaj perfektno organiziribe pe kodo khidipe;

33. adoptiribe e listako pe butja diskutirime thaj upri lende line decizije ko 17-to khidipe ko 14 juni 2019 ko 16:00 chaso.